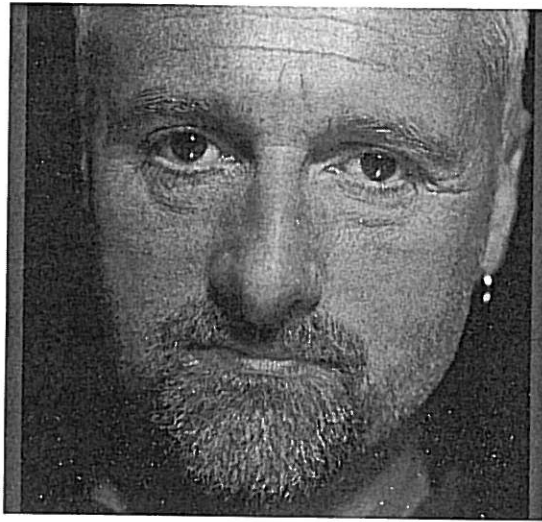

”Skolen var
noget
hakkelse,
lad mig sige
det sådan”

”Da jeg gik i skole, fremstod den rent faktisk som en slags opbevaringsanstalt, hvor læreren beskyttede sig mod eleverne gennem psykisk terror”, erindrer sangeren Allan Olsen.

Af Peter Olesen.

I bakspejlet anskues ens skolegang forskelligt fra person til person, for nogle foran pulten og med lektier i mente fyldt med succesoplevelser og øget selvværd, for andre konstante ned-erlag og en kronisk lav selvfølelse

Om man vil det eller ej sætter årene i grundskolen sit præg. Det er sidstnævnte gruppe, som her er værd at gøre sig nogle tanker om, for det er hos disse, at refleksionerne over hvordan skolesystemet knuser de individer, som netop ikke passer ind i de gængse normer og moraler, er skarpest.

Den engelske forfatter Georg Orwell

har i essayet med den sarkastiske titel ”Det var vel nok en dejlig tid” (1947) med udgangspunkt i egne oplevelser beskrevet, hvordan børn reagerer, på lærernes (læs: autoriteternes) magtmisbrug.

Der konstateres, at pryglene, det vil sige den instrumentale vold, ikke var det værste. I stedet var dét, at barnet blev påført skam over den uønskede adfærd, og derfor måtte opfatte sig selv som ækel, og at barnets skam blev udstillet og fulgt op af kammeraternes og lærernes væmmelse og foragt, totalt demoraliserende. På den måde antog barnet, det man i fagsprog vil kalde for en outsider-identitet.

Orwells anklager mod det etablerede skolesystem er langt fra enestående. Således kan vi blot vende blikket mod de mere hjemlige breddegrader, hvor flere nutidige kunstnere gennem deres

værker har markeret en klar afstandstagen til deres skolegang og dermed ikke mindst de rammer, der blev lagt for den. Blandt mange er Peter Høegs tankevækkende bog ”De måske egnede” et læseværdigt eksempel.

Skolegang med hævn og hån

En anden af disse kunstnere er den nu 46-årige sanger og musiker Allan Olsen, der i et par af sine sange har beskæftiget sig med og reflekteret over tiden på skolebænken.

Og prangende for det danske skolevæsen er konklusionen fra sangeren med den hvæsse og samfundskritiske pen bestemt ikke. Med barsk og bram, usminket og ucensureret konstateres der nemlig i sangen ”Rødt Jern” fra 1996, at:

”Skolen var noget hakkelse, lad mig sige det sådan. Jeg lærte ikke en skid bortset fra hævn og hån. Konsekvent ulydighed og teenagepigens lugt, udgør selve summen af min skolegangs frugt”

Absolut en svada der er til at tage og føle på. For de nuværende folkeskolelærere og ikke mindst for os håbefulde og idealistiske opkomlinge, hvorpå det fremtidige fundament for folkeskolen skal bygges.

Tidligere på året gav Allan Olsen koncert på Magasinet i Odense, og i den anledning lykkes det at få en snak med entertaineren om skolegangen i en fjern fortid, men desværre også, om vi

vil være ved det eller ej, for nogen en nærværende nu- og samtid. For med Holger Henriksens ord i Civil Courage fra 1986 ”kaster skolesystemet stadig elever ud i taber-identitet”

”Med hævn og hån, jamen er det ikke oftest sådan, de fleste oplever det”, kommer det direkte fra Olsen, som venlig og imødekommende tager imod efter koncerten Han fortsætter:

Skolen som opbevaringsanstalt

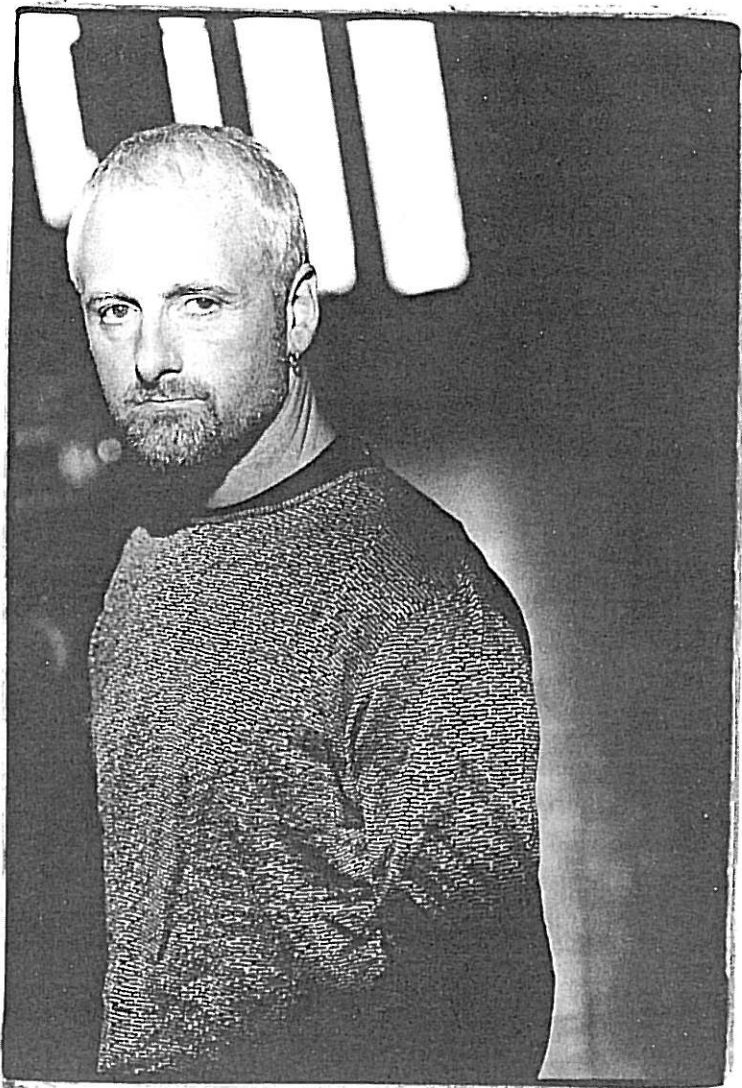
”Det jeg husker fra mine første år på skolebænken på Bangsbostrand skole i Frederikshavn var, at den rent faktisk fremstod som en slags opbevaringsanstalt, hvor læreren beskyttede sig mod eleverne gennem psykisk terror” Olsen holder en lille pause og tager en slurk af teen og vurderer:

”Samtidig er der altid et hierarki. Der er få i hver klasse, der går nemt igennem, og det er som regel dem, der aldrig stikker snotten frem, de pæne piger og de pæne drenge, dem der bare sidder stille igennem ti års skolegang”.

”Ti år”, Allan gentager ordet, kigger med himmelvendte og opgivende øjne ud af vinduet.

”Ti år er jo ikke virkelighed”, konstaterer han.

For at nå til disse konklusioner, må man antage, at der ligger et eller andet til grund og direkte adspurgt om hvordan lærerne så på eleven Allan Olsen, kommer vi også til nogle blanke indrømmelser:

Utilpasset – men ikke dum

”Jeg har bestemt ikke nogle gode erfaringer med folkeskolen. Jeg kedede mig for det meste, lavede alt andet end det, der var skolemæssigt relevant, det vil sige ballade og diverse drengestreger”.

Olsen kigger direkte på mig: ”Jeg gad ikke at gå i skole. Jeg har en klar erindring om den første pjækkedag. Normalt fulgte jeg slavisk den samme vej, dag ud og dag ind, men en dag, der valgte jeg altså at gøre det modsatte.

Det var min første oplevelse af, hvor-

dan livet udenfor skolen var, og altså en fornemmelse af, hvordan de voksne levede. For første gang så jeg en vinduespudder i arbejde. Mens vi gik i skole, skiftede vi jo på ingen måder bekendtskab med en verden udenfor. Jeg kan huske, at jeg gik ned til havnen og der så jeg et skib, der var hjemhørende i Congo og ombord var der masser af negere. Jeg var målløs”

Som en konsekvens af den manglende og helt sikkert utilfredsstillende indstilling den unge Olsen lagde for dagen, blev han i 7. klasse erklæret uegnet til videre boglig uddannelse. Alligevel lykkes det for ham at få over-talt forældrene til at melde ham ind i byens private realskole

Men også her manglede han forståelse for at rette sig efter de af skolen fast-lagte normer. ”Jeg var i den grad util-passet, men ikke dum”, kommer det ærligt fra Allan Olsen, som samtidig indskyder, at han blev bortvist - og alligevel benådet i to omgange.

Først var det beskyldninger om hashrygning på en lejrskole og senere fordi han i forbindelse med et væd-demål kyssede sin lærerinde midt i undervisningen.

Underskud af mandig værdighed

Den rebelske teenagers kritiske syn på lærerne og deres misbrug af autoritet steg, da han under en elevdemonstration imod lørdagsundervisning oplevede, at flere af lærerne under de

tumultagtige tilstande i bogstaveligste forstand med alt kraft forsøgte at holde lågerne inde. Men det til trods lykkedes elevernes demonstration og lørdagsun-dervisningen blev afskaffet.

Her og nu fortsætter Allan Olsen med en tankevækkende konstatering af, at sådan var det dengang, og sådan er det om muligt stadig i dag:

”For mig er nogle af de lærere, jeg havde, eksempler på et interessant menneskelig forløb Disse mandlige lærere har levet en tilværelse med underskud af mandig værdighed. Mange af dem med forliste akademiske uddannelser – og så var skolelærer jobbet den sidste redning”

For få får noget ud af undervisningen

Om fremtidsudsigterne for folkeskolen konstaterer familiefaderen til to, at:

”Dengang var det ikke kun et spørgsmål om, at lærerne var værdige til jobbet – men bestemt også i høj grad, om forældrene var det. Og sådan er det også i dag. I øvrigt må man i dag forholde sig til, at hvis alle 24 elever i en klasse skulle serviceres , skulle der være 24 lærere, nu er det sådan, at det kun er et fåtal, der får noget ud af undervisningen”.

Olsens ældste søn går i tredje klasse i Folkeskolen. Og sine egne negative oplevelser til trods forsikrer Allan afslutningsvis, at han bestemt ingen betænkeligheder har haft ved dette.